

בעניין:

אהוד בן קימון ת.ז. 066719790

משדרות דוד בן גוריון 18/13 באר שבע
ע"י ב"כ עו"ד נועם לאור ו/או עו"ד יאיר שפרן
ו/או עו"ד דורון ברד יצחקי ו/או עו"ד ניר כהן
מרחוב המסגר 55, ת.ד. 57140 תל אביב 67217
טלפון: 03-5610000 פקסימיליה: 03-5610222

המבקש;

- נ ג ד -

1. מי שבע – תאגיד המים והביוב לבאר שבע בע"מ ח.פ. 513987057

מרח' כיכר בגין 1, באר שבע 84891

2. רכבת ישראל בע"מ ח.פ. 520043613

משרדי הנהלת הרכבת בתחנת רכבת מרכז תל אביב ע"ש סבידור

רח' ארלוזורוב, תל אביב 61180

טל: 03-6117000; פקס: 03-6104337

המשיבות;

מהות התביעה: תביעה לסעד כספי שנתבקש אישורה כתביעה ייצוגית עפ"י חוק תובענות

ייצוגיות, תשס"ו-2006

סכום התביעה האישית: ₪ 500

סכום התביעה הייצוגית: מוערך בכ- 25,000,000 ₪ ש"ח

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלהלן:

1. לאשר את התובענה המצורפת לבקשה זאת (להלן – "התובענה") כתובענה ייצוגית, מכח חוק תובענות

ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן – "חוק תובענות ייצוגיות").

כתב התובענה, מוגש לבית המשפט הנכבד בד בבד עם הגשת בקשה זו.

2. לקבוע לפי סעיף 10(א) וסעיף 14(א) לחוק תובענות ייצוגיות, כי הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הנה כדלקמן:
- כל תושבי העיר באר שבע אשר אספקת המים לביתם נותקה ו/או שובשה בין הימים א', 17.10.10, ו- ד', 20.10.10 (להלן- "הקבוצה" או "הקבוצה המיוצגת").
- בנוסף ו/או לחילופין יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע הגדרה אחרת לקבוצה, לפי שיקול דעתו של כבוד בית המשפט.
3. לקבוע, כי עילות התובענה הן כדלהלן:
- א. הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין, ובכלל זה הפרת סעיפים 23 (א) 4 וסעיף 31 לחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א- 2001 (להלן- "חוק תאגידי מים וביוב" או "החוק"); והפרת סעיפים 12, 13, 14 ו- 19(1) ל"אמות המידה לשירות לפי סעיף 99 לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א- 2001" (להלן- "אמות המידה לשרות").
- ב. עוולת הרשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) (להלן- "פקודת הנזיקין").
- וכן כל עילה אשר עולה מהבקשה או כל עילה אשר כבוד בית המשפט ימצא לנכון להוסיף לפי סמכויותיו לסעיף 13 לחוק תובענות ייצוגיות.
4. לאשר לפי סעיף 13 לחוק התובענות הייצוגיות את התובענה כתובענה ייצוגית בכל שינוי שבית המשפט הנכבד יחליט עליו ביחס לבקשה, ובמידת הצורך בשינויים הנדרשים לשם הבטחת ניהול הוגן ויעיל של התובענה הייצוגית.
5. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(2) לחוק התובענות הייצוגיות, כי המבקש בבקשה זו יהיה התובע הייצוגי, וכי באי- כוחו בבקשה זו יהיו באי- כוח הקבוצה הכללית המוצעת לייצוג.
6. להורות למשיבות לפצות את המבקש וכל אחד מחברי הקבוצה בסך של 100 ₪ לאדם עבור ההוצאות שהוציאו לצורך רכישת מי שתייה ו/או מוצרי היגיינה בעת שאספקת המים לביתם נותקה כליל.
7. כמו כן, להורות למשיבות לפצות את המבקש וכל אחד מחברי הקבוצה בסך של 400 ₪ לאדם בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם כתוצאה מהיותם ללא מים למשך יומיים, לכל הפחות, במהלך השרב הכבד ששרר בעיר.
- לחלופין, להורות על כל סעד אחר לטובת הקבוצה כולה או חלקה כמופיע בסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.
8. להורות, כי ההחלטה בבקשה זו ונוסחה יפורסמו בשני עיתונים יומיים בשפה העברית, וכן ליתן הוראות נוספות כפי שימצא לנכון בדבר אופן הפרסום כאמור, ולקבוע, כי המשיבה תישא בהוצאות הפרסום.
9. לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית בכל שינוי שיחליט כבוד בית המשפט ביחס לבקשה נשואת התובענה הייצוגית והכל על מנת לאפשר ניהול הוגן ויעיל של התובענה, וזאת לפי סעיף 13 לחוק התובענות הייצוגיות.

10. לקבוע את שכר טרחתם של עורכי הדין המייצגים את המבקש בתובענה הייצוגית בשיעור שלא יפחת מ- 15% מהסכום שיפסק בתוספת מע"מ כדין, עבור טיפול בתובענה בערכאה הראשונה.
11. לקבוע, כי חלק מסוים שיקבע בית המשפט הנכבד מתוך הסכום ו/או שווי הסעד שיפסק, לאחר ניכוי ההוצאות ושכר טרחת עורך דין, בשיעור שלא יפחת מ- 5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת כלל חברי הקבוצה, ישולם ו/או יינתן למבקש, אשר טרח בהגשת התובענה ובהוכחתה.
12. ליתן הוראות נוספות בדבר הדין בתובענה כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון.
13. לחייב את המשיבה בהוצאות בקשה זו ובשכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין בגינה.
14. לפי בדיקת ב"כ המבקש, נכון ליום הגשת תובענה זו לא נרשמה בפנקס התובענות הייצוגיות תביעה המעלה שאלות מהותיות בעובדה או במשפט הדומות לשאלות נשואות תובענה זו בפנקס התובענות הייצוגיות.

ואלו נימוקי הבקשה:

I. הצדדים

15. המבקש, מר אהוד בן קימון, הנו סטודנט באוניברסיטת באר שבע המתגורר בבאר שבע.
16. המשיבה 1, חברת "מי שבע – תאגיד המים והביוב לבאר שבע בע"מ" (להלן – "מי שבע" או "המשיבה 1"), הנה תאגיד מים וביוב, אשר החל את פעילותו ברחבי העיר באר שבע בחודש יולי 2007 מכח חוק תאגידי מים וביוב.
17. המשיבה 2, רכבת ישראל בע"מ, הנה חברה ממשלתית הפועלת החל משנת 2003, שתחום עיסוקה הנו תובלה והובלת נוסעים, פיתוח, ניהול, תחזוקה ותפעול של תשתית הרכבות בישראל.

II. רקע עובדתי

18. ביום שישי, 15.10.10, החלו עובדי רכבת ישראל לבצע עבודות תשתית בסמוך לגשר שנמצא בסמוך לאוניברסיטת באר שבע. מעיון באתר האינטרנט של רכבת ישראל עולה, כי העבודות כללו: התקנת מעבר תת קרקעי לרכבים בסמוך לאוניברסיטת באר שבע; התקנת 2 מעבירי מים; בדיקת מערכות איתות לאורך הקו; יישור מסילה באורך 600 מטר בגשר ריף.
- העתק דף מאתר האינטרנט של רכבת ישראל המפרט את ביצוע עבודות התשתית הנ"ל, מצ"ב ומסומן כנספח א' לבקשה.

נספח א'

19. זמן קצר לאחר תחילת עבודות התשתית, בליל שבין יום א', 17.10.10, ויום ב', 18.10.10, פגעו עובדי הרכבת בקו מים מרכזי בסמוך לגשר ליד האוניברסיטה.
20. כתוצאה מהפגיעה בצינור המים הענק נותקו אזורים שלמים בעיר באר שבע מאספקת מים, כאשר בין האזורים שנפגעו היו שכונות א', ב', ג', ד, דרך חברון, רמות ומרכז העיר. בסה"כ, מוערך כי כ- 50,000

איש ברחבי העיר באר שבע נותקו כליל מאספקת המים ולחלק אחר נגרמו שיבושים באספקת המים לרבות לחץ מים נמוך ביותר.

21. כך, כרבע מתושבי עיריית באר שבע התעוררו בבוקר יום ב', 18.10.10, למציאות מסויטת. תושבים אלו גילו כי אין להם מים בברזיהם; כי אין להם מי שתייה כלל; כי הם אינם יכולים לצחצח שיניהם ולהתקלח; כי הם אינם יכולים להוריד את המים באסלותיהם ועוד כהנה וכהנה פעולות בסיסיות אשר לפתע לא היו אפשריות לדידן, וזאת מבלי שעשו דבר כדי "להיות ראויים" לעונש זה.

22. אם לא די בכך, ניתוק אספקת המים לתושבי העיר אירע בשיאו של שרב כבד אשר שרר בעיר, כאשר מידות החום הגיעו ל- 42 מעלות בצל. תושבי האזורים שנפגעו, אשר חלקם הגדול הנם אנשים זקנים וקשיי יום, נאלצו להסתדר בחום הכבד ללא מים זורמים בבתיהם במשך למעלה מיומיים.

23. על אף שאספקת המים נותקה כבר בלילה שבין יום א' ליום ב' רק בבוקר יום ד' נזכר תאגיד "מי-שבע" להציב נקודות חלוקת מים בשכונות השונות שנפגעו. וזאת, בניגוד גמור לחובת מי שבע, מכח סעיף 14.3. לאמות המידה לשירות, לדאוג לאספקת מים לתושבים בכל תקלה באספקת המים מעל 8 שעות.

24. אם לא די בכך, האוכלוסייה המתגוררת באזורים שנותקו מאספקת המים הנה בחלקה האוכלוסייה הנזקקת ביותר בעיר באר שבע. מדובר באוכלוסייה קשת יום המורכבת ברובה מקשישים עיריית ומתושבים המצויים בקו העוני. למרות זאת, מספר מצומצם של מוקדי חלוקת המים הוצבו רק בחלק מהאזורים שנפגעו. זאת, בעוד הקשישים המתגוררים בשכונות שנותקו נאלצו לצעוד בשרב הכבד לנקודות חלוקת המים, משימה אשר לרבים מהם הייתה כמעט בלתי אפשרית (בטח ובטח לאחר יומיים ללא מים בכלל).

25. רק בליל יום ד', 20.10.10, למעלה מיומיים(!) לאחר הפגיעה בצינור המים חזרה אספקת המים לסדרה.

26. בליל יום ד', 20.10.10 פורסמה באתר האינטרנט של מי שבע ההודעה הבאה:

"אספקת המים בבאר שבע חודשה באופן מלא: לאחר קרוב ל- 48 שעות של עבודה מאומצת, עובדי אגף התפעול של תאגיד "מי שבע" סיימו במהלך הלילה לתקן את הצינור הראשי שנפגע לפני יומיים. כזכור, עובדי רכבת ישראל שפעלו להרחבת המסילה פגעו בצינור הראשי שמוביל מים לחלקים נרחבים בעיר דבר שגרם לשיבושים באספקת המים".

העתק ההודעה באתר האינטרנט של מי שבע, מצ"ב ומסומן כנספח ב' לבקשה.

נספח ב'

27. בכתבה שפורסמה באתר האינטרנט של העיתון "ידיעות אחרונות ביום 20.10.10, טען מנכ"ל מי שבע, אילן שמרת, כי הסיבה לפגיעה בצינור הייתה היעדר מיפוי מתאים בידי מי שבע:

"גם אנחנו לא ידענו על מיקומו של הצינור. כשבנו את הגשר, גם אנחנו לא ידענו שהצינור שם. זו אחת הבעיות עמן אנו מתמודדים, שאין מיפוי מסודר של הצנרת התת-קרקעית. עד סוף 2011 נמפה את מערכת הצינורות, כך שנדע איפה נמצא כל צינור".

28. ברכבת ישראל טענו לעומת זאת, כפי שעולה מעיון בכתבה, כי האחריות לפגיעה בצינור מוטלת על עיריית באר שבע (ככל הנראה מדובר בטעות מצד הרכבת והכוונה הנה למי שבע), וכי עובדי הרכבת ביצעו את העבודות במסגרת היתרים ורישיונות שניתנו לה:

"העירייה לא יידעה את הרכבת על קיום צינור המים, ולפיכך קרתה התקלה. למרות זאת, פועלת רכבת ישראל בשעות אלה לתיקון הנוזק, על מנת להשיב את המצב לקדמותו במהירות האפשרית, ולא להמתין לצוותי התיקון של העירייה".

העתק הכתבה באתר Ynet מיום 20.10.10, מצ"ב ומסומן כנספח ג' לבקשה.

נספח ג'

29. אם לא די בכל האמור לעיל, הרי שמעיון בכתבה נוספת שפורסמה ביום ד' באתר האינטרנט של "מעריב", עולה כי חברת מקורות פנתה למי שבע מיד לאחר היוודע דבר הפגיעה בצינור והציע לה לתקן את התקלה במהירות, אך מי שבע סירבה לכך:

"חברת מקורות אמרה אמש (ה') כי ניתן היה לתקן את התקלה בזמן קצר ולא להטיל על אלפי תושבים סבל מתמשך. החברה, שמשרדיה בדרום נמצאים במרחק של קילומטר בלבד ממקום הפיצוץ, הציעה לתקן את התקלה במהירות. גורמים במקורות ציינו, כי בהנהלת המרחב בבאר שבע קיים הציוד והידע לתיקון מהיר של התקלה, שגרמה לניתוק מים של שכונות, בנייני משרדי באזורי תעשייה. לאחר שכלי הנדסי העובד בשירות הרכבת לצורך שדרוג המסילה לבאר שבע, פגע בשוגג בצינור המים, פנו מיד לאנשי מקורות לחברת מי שבע האחראית למים וביוב בבירת הנגב.

ברכבת ציינו, כי לא נמסר להם כל פרט על אותו צינור מים שנפגע וכי העבודות היו בתיאום עם תאגיד מי שבע. מחברת מקורות נמסר, כי אכן הייתה פנייה של אנשי מקורות לתאגיד מי שבע במטרה לסייע בתיקון המהיר של התקלה, ואלם התשובה הייתה שאין בכך כל צורך.

מתאגיד מי שבע נמסר בתגובה: "אין תגובה"

התגובה של תאגיד מי שבע מלמדת על כך שיש לפתוח בחקירה כדי לתת לציבור הסברים מדוע לא הוכנסו לתמונה אנשי מקורות שיכלו תוך זמן קצר לפתור את התקלה, ובמקום זה הועסקו בתיקון אנשים שאיטיות עבודתם ניתקה אלפי תושבים בעיר מאספקת המים, כולל אלפי סטודנטים המתגוררים בשכונות הסמוכות לאוניברסיטה."

העתק הכתבה באתר NRG מיום 20.10.10, מצ"ב ומסומן כנספח ד' לבקשה.

נספח ד'

30. לא ידוע האם הסירוב של מי שבע לכך שמקורות יתקנו את הצינור נבע ממניעים כלכליים, אך תהא הסיבה אשר תהא, סירובה של מי שבע לאפשר לחברת מקורות, המנוסה בהרבה ממי שבע בטיפול בתקלות מסוג זה, הינה בבחינת חוספת חטא על פשע ויש בו כדי להעיד יותר מכל על אטימותה של מי שבע, על זלזולה בתושבי באר שבע שאספקת המים נותקה, ובהתנהלותה חסרת תום הלב.

המבקש

31. המבקש, סטודנט באוניברסיטת באר שבע, המתגורר עם בת זוגתו באחת השכונות שנפגעו, שכונה ג', התעורר בבוקר יום ב' וגילה כי אספקת המים שלו נותקה.

32. המבקש, המשלם את חשבונות המים שלו כסדרן, הופתע למדי מכך שאספקת המים שלו נותקה. רק כעבור מס' שעות למד המבקש מכלי התקשורת כי פגיעה בצינור מים ראשי הביאה לניתוק האיזור כולו מאספקת המים שלו.
33. בהיעדר מים בברזי ביתו, נאלץ המבקש לרכוש בקבוקי מים מינרליים לצרכי שתייה ולשם צרכים היגיינים שונים וכן מגבונים לחים, שעמים נאלץ המבקש לנקות את עצמו כתחליף למקלחת(!).
34. המבקש רכש בקבוקי מים מינרליים בסך של 70 ש"ח ומגבונים לחים בסך של 30 ₪. בסך הכל הוציא המבקש סך של 100 ₪ בגין ניתוק אספקת המים לביתו.
35. מיותר לציין, כי למבקש נגרמה עוגמת נפש רבה מכך שהוא נאלץ להסתדר למעלה מיומיים ללא מים זורמים בדירתו בשיא השרב, ובפרט מעצם העובדה שהוא נאלץ לנקות את עצמו בעזרת מגבונים לחים במקום להתקלח למשך מס' ימים.
36. המבקש, כמו שאר חברי הקבוצה, נדהם מהזלזול ומאוזלת היד שהפגינה חברת מי שבע בעת טיפולה בפרשה ומעצם העובדה שמי שבע אפשרה לו להישאר מס' ימים ללא מים תוך הפרת אחריותה לאספקת מים בצורה רצופה בצורה בוטה.
37. סעיף 9 (א) לחוק תאגידי מים וביוב קובע כדלהלן:

"רשות מקומית שהקימה חברה, לבדה או יחד עם רשויות מקומיות אחרות, תעביר לחברה את כל זכויותיה בנכסים התפעוליים ששימשו ערב הקמת החברה את משק המים והביוב של הרשות המקומית, לרבות –

(1) מערכת המים ומערכת הביוב;

(2) בריכות ותחנות שאיבה;

(3) מתקני טיהור וסילוק של שפכים;

(4) ציוד מכני ואלקטרוני המשמש את מערכות המים והביוב;

(5) תכניות, מפות, סקרים וכיוצא באלה."

מערכת מים מוגדרת בחוק תאגידי מים כדלהלן:

"מערכת מים" – צנרת ומיתקנים אחרים להפקה, להולכה ולאספקה של מים, לרבות מיתקני אחסון, אגירה, מזידה וויסות לחץ, ומיתקנים לטיוב המים ולטיפול בהם, למעט מיתקנים כאמור הנמצאים בחצרי הצרכן אחרי מד המים, ובהעדר מד מים – אחרי המקום שבו מועברים המים לרשות הצרכן;

38. סעיף 10 לחוק תאגידי מים וביוב דן בהעברת זכויות וחובות להפעלת המערכת ולמתן השירותים, וזה לשונו:

"רשות מקומית שהקימה חברה, לבדה או יחד עם רשויות מקומיות אחרות, תעביר לחברה את זכויותיה וסמכויותיה לפי הסכמים, התקשרויות ועסקאות (בסעיף זה – הסכמים) בכל הנוגע להפעלת מערכות המים והביוב ולמתן שירותי המים והביוב ערב יום תחילת פעילות החברה; מיום תחילת פעילות החברה, יהיו הזכויות והסמכויות כאמור נתונות לחברה, והחובות וההתחייבויות המוטלות על הרשות המקומית לפי ההסכמים יהיו מוטלות על החברה, והיא תבוא במקום הרשות המקומית לכל דבר, על אף האמור בכל חוזה ובדיני המחאת חיובים."

39. כלומר, עם הקמת מי שבע, קיבלה מי שבע את כל זכויות וחובות עיריית באר שבע במערכת המים, וכפועל יוצא מכך, את הזכויות בצינורות המשמשים להעברת המים בצנרת שבתחומי עיריית באר שבע. מכך נובע כי צינור המים שנפגע בעת ביצוע עבודות התשתית הנו בבעלות מי שבע.

40. כפי שעולה מעיון בסעיף 9 הנ"ל, מי שבע אף קיבלה את זכויות העירייה בתכניות, מפות, סקרים וכיוצא באלו מסמכים הממפים ו/או האמורים למפות את מיקום צינורות המים באזור באר שבע. מכך נובע, כי הימצאותו של צינור המים באזור בו נעשו עבודות התשתית על ידי רכבת ישראל היה ו/או צריך היה להיות בדיעתה המלאה של מי שבע, והיא נושאת באחריות מלאה לכך שמידע לגבי מיקומו של צינור המים הנ"ל לא הועבר לרכבת ישראל.

41. לשונו של סעיף 31 לחוק, שכותרתו "חובת מתן שירותי מים", מורה כי:

"חברה תמכור ותספק מים ברציפות וביעילות, בכמות ובאיכות הנדרשים לפי כל דין ותנאי הרישיון, לכל צרכן בתחומה בלא הפליה, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לפי סעיף 99, ולתעריפים שנקבעו לפי סעיף 102."

קרי, מי שבע מחויבת מכח החוק לספק מים ברציפות בכמות הנדרשת לכל צרכן בתחומיה בהתאם לאמות המידה שנקבעו בסעיף 99 לחוק.

42. סעיף 99 לחוק לשונו כדלהלן:

"99(א) מועצת הרשות (רשות המים: נ.ל.) תקבע, בהתייעצות עם הממונה או לפי הצעתו, אמות מידה והוראות בענין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל חברה לתת לצרכניה ולהבטחתם ברציפות ולאורך זמן, ובלבד שלא יסתרו כל דין אחר.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), תקבע מועצת הרשות אמות מידה והוראות בענינים אלה:

(1) פרקי הזמן המרביים לחיבורו של נכס למערכת המים ולמערכת הביוב, ולתיקון תקלות במערכות המים והביוב;

(2) פרקי הזמן המרביים שבהם רשאית חברה להפסיק אספקת שירותים לצורך תיקון תקלות במערכות המים והביוב, וחובת חברה לתת הודעה מראש על הפסקות מתוכננות;"

43. סעיף 14 לאמות המידה לשירות, שנחקקו בשנת 2005, שכותרתו "פרקי הזמן המירביים לביצוע חיבורים חדשים והפסקות מים, ביוב ותיעול, יזומות ואקראיות", מורה כי:

"פרק הזמן המירבי להפסקות מים, ביוב ותיעול יזומות ואקראיות לא יעלה על 8 שעות. במקרים של מבצעי שיקום נרחבים, יותר לתאגיד לבצע הפסקת מים יזומה למשך זמן העולה על 8 שעות בתנאים הבאים:

14.1. משך הזמן של הפסקת המים לא יעלה על 12 שעות. (ההדגשות במקור, י.ש., נ.ל.)

14.2. הפסקת מים מעל 8 שעות ועד 12 שעות לא תבצע יותר מפעם אחת בשנתיים באותו איזור.

14.3. במקרה של תקלות בלתי צפויות וממושכות (מעל 8 שעות), התאגיד יספק מים לצרכנים."

העתק אמות המידה לשירות (החלקים הרלוונטיים), מצ"ב כנספח ה' לבקשה.

נספח ה'

44. אמור איפוא, כמפורט להלן בסעיף הדן בעילת הפרה חובה חקוקה, לא יכולה להיות מחלוקת כי מי שבע פעלה שלא כדין בכך שלא סיפקה לחברי הקבוצה מים למעלה מיומיים תמימים ובכך שהפרה את הוראות החיקוק הרלוונטיות לגבי תאגידי מים וביוב שהוקמו מכח החוק.

45. סעיף 100 לחוק תאגידי מים וביוב אף מורה, כי:

”מועצת הרשות תקבע כללים בענין סכומי כסף שתשלם חברה לצרכנים בשל הפרת הוראות שנקבעו לפי סעיף 99.”

46. מאחר ואין מחלוקת כי מי שבע הפרה את הוראות סעיף 99, בכך שלא פעלה בהתאם לסעיפים 12, 13, 14 ו-19 לאמות המידה לשירות, כמפורט להלן, אזי מהאמור בסעיף 100 הנ”ל נובע כי ודאי שמי שבע מחויבת לשלם פיצוי כספי לצרכנים שנפגעו מאי אספקת המים.

III. עילות התביעה כנגד המשיבות

III.A. המשיבה 1 הפרה חובה חקוקה, כמובנה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין

47. על פי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]:

”(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או הגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לאותה תרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין חיקוק זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או הגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.”

48. המבקש יטען, כי המשיבה 1 הפרה כלפיו את החובות המוטלות עליה מכח סעיף 23 (א) 4, וסעיף 31 לחוק תאגידי מים וביוב; ו/או את הוראות סעיפים 12, 13, 14 ו-19 לאמות המידה לשירות. בהפרת חובותיה מכח החיקוקים הנ”ל, ביצעה המשיבה 1 כלפי המבקש עוולה של הפרת חובה חקוקה, הקבועה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין:

החובות מוטלות על המשיבה מכוח חיקוקים, שהנם חוק תאגידי מים וביוב ואמות המידה לשירות

49. אין מחלוקת, כי המשיבה 1 הוקמה ופועלת מכח חוק תאגידי מים וביוב וכי היא כפופה להוראותיו.

50. בנוסף, אין מחלוקת, כי אמות המידה לשירות, שהנן הוראות שנקבעו ע”י הרשות לתאגידי מים וביוב (להלן-”הרשות”) בשנת 2005, מכח סעיף 99 לחוק תאגידי מים וביוב, לצורך הבטחת איכות ורציפות אספקת המים לצרכנים ע”י תאגיד המים והביוב, הנן תקנות בנות פועל תחיקתי המוטלות על המשיבה 1, כמפורט להלן:

לשונו של סעיף 31 לחוק, שכותרתו ”חובת מתן שירותי מים”, מורה לנו כדלהלן:

”חברה תמכור ותספק מים ברציפות וביעילות, בכמות ובאיכות הנדרשים לפי כל דין ותנאי הרישיון, לכל צרכן בתחומה בלא הפליה, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לפי סעיף 99, ולתעריפים שנקבעו לפי סעיף 102.”

קרי, סעיף 31 הנ”ל קובע את חובת המשיבה 1 לספק מים לתושבי באר שבע בהתאם לאמות המידה לשירות. אמות המידה לשירות הותקנו מכח סעיף 99 לחוק שלשונו כדלהלן:

”99(א) מועצת הרשות תקבע, בהתייעצות עם הממונה או לפי הצעתו, אמות מידה והוראות בענין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל חברה לתת לצרכניה ולהבטחתם ברציפות ולאורך זמן, ובלבד שלא יסתרו כל דין אחר.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), תקבע מועצת הרשות אמות מידה והוראות בענינים אלה:

(1) פרקי הזמן המרביים לחיבורו של נכס למערכת המים ולמערכת הביוב, ולתיקון תקלות במערכות המים והביוב;

(2) פרקי הזמן המרביים שבהם רשאית חברה להפסיק אספקת שירותים לצורך תיקון תקלות במערכות המים והביוב, וחובת חברה לתת הודעה מראש על הפסקות מתוכננות;”

כאמור, בשנת 2005 הותקנו ע”י הרשות אמות המידה לשירות בהן נקבעו הוראות הרשות לענין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל תאגיד המים והביוב לספק לצרכניו לצורך הבטחתם ברציפות ולאורך זמן. כפי שניתן לראות מעיון בסעיף 99 (ב)(2) לחוק לעיל, אמות המידה נועדו, בין היתר, לקבוע הוראות לענין תיקון תקלות במערכת המים ולענין פרק הזמן המירבי שבו רשאי התאגיד להפסיק את שירותי אספקת המים שלו, שהנם בבסיס התובענה בענייננו.

הוראות החיקוקים לעיל נועדו לטובתו של המבקש

51. ככלל, גישת הפסיקה בישראל הנה לפרש בהרחבה את סעיף 63 לפקודת הנזיקין, בנוגע לחיקוק המיועד לטובתו והגנתו של פלוני (ע”א 145/80 ועקנין נ’ המועצה המקומית בית שמש, פ”ד לז(1) 113, בעמ’ 140-141, להלן- ”עניין ועקנין”).

52. בענייננו, אין ספק כי הוראות סעיף 23 (א), סעיף 31, סעיף 99 וסעיף 100 לחוק תאגידי מים וביוב כמו גם ההוראות הרלוונטיות באמות המידה לשירות נועדו להגן על חברי הקבוצה מפני אי רציפות חמורה באספקת המים לחברי הקבוצה.

המשיבה, בפעולותיה ו/או מחדליה שתוארו לעיל, פעלה בניגוד גמור להוראות החיקוק הרלוונטיות

53. סעיף 23 (א) לחוק מורה כדלהלן:

23. (א) לשם ביצוע הפעילות החיונית החברה תתכנן, תקים ותפתח את מערכות המים והביוב שבתחומה, תתפעלן, תנהלן ותחזיקן במצב תקין ובהתאם להוראות כל דין, ובכלל זה —

(1) ...

(4) תדאג לתפעול ולאחזקה תקינים של מערכות המים והביוב, תוך שמירה על איכות המים, מניעת זיהום מקורות המים, מניעת זיהום הים והנחלים ומניעת מפגעים בריאותיים וסביבתיים;”

מאחר ולחברי הקבוצה לא הייתה זמינה אספקת מים למשך למעלה מיומיים תמימים, אין ספק כי מי שבע הפרה את חובתה לדאוג לתפעול ואחזקה תקינים של מערכות המים והביוב בעיר באר שבע.

54. בנוסף, לשונו של סעיף 31 לחוק, שכותרתו ”חובת מתן שירותי מים”, מורה כדלהלן:

”חברה תמכור ותספק מים ברציפות וביעילות, בכמות ובאיכות הנדרשים לפי כל דין ותנאי הרישיון, לכל צרכן בתחומה בלא הפליה, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לפי סעיף 99, ולתעריפים שנקבעו לפי סעיף 102.”

כלומר, על מנת לדעת האם תאגיד מים וביוב דוגמת מי שבע עומד בדרישות החוק, יש לבדוק מהן אמות המידה שנקבעו לשם כך ע”י הרשות.

55. סעיף 13 לאמות המידה לשירות, שכותרתו "טיפול בפיצוצים ונזילות, וטיפול במפגעים באופן מיידי ובזמן מינימלי", מורה, כי:

"הטיפול במפגעים יתבצע תוך 4 שעות ממועד הקריאה הראשונה, למעט מקרים המוגדרים כ"כח עליון" (ראה סעיף 2.6)

מאחר ולמשיבה 1 לקח למעלה מיומיים לתקן את הצינור שנפגע, ברי שהטיפול במפגע לא התבצע תוך 4 שעות ממועד הקריאה הראשונה, והמשיבה 1 פעלה בניגוד להוראת סעיף 13 הנ"ל.

56. סעיף 14 שכותרתו "פרקי הזמן המירביים לביצוע חיבורים חדשים והפסקות מים, ביוב ותיעול, יזומות ואקראיות", מורה כי:

"פרק הזמן המירבי להפסקות מים, ביוב ותיעול יזומות ואקראיות לא יעלה על 8 שעות. במקרים של מבצעי שיקום נרחבים, יותר לתאגיד לבצע הפסקת מים יזומה למשך זמן העולה על 8 שעות בתנאים הבאים:

14.1. משך הזמן של הפסקת המים לא יעלה על 12 שעות. (ההדגשות במקור, י.ש., נ.ל.)

14.2. הפסקת מים מעל 8 שעות ועד 12 שעות לא תתבצע יותר מפעם אחת בשנתים באותו איזור.

14.3. במקרה של תקלות בלתי צפויות וממושכות (מעל 8 שעות), התאגיד יספק מים לצרכנים."

ראשית, בעניינינו הפסקת המים האקראית נמשכה למעלה מ- 8 שעות, והגיעה עד לפרק זמן של למעלה מ- 48 שעות! בכך פעלה המשיבה 1 בניגוד להוראות הסיפא של הסעיף ובניגוד להוראות סעיפים 14.1 ו- 14.2. לעיל.

בנוסף, אין מחלוקת כי אף שהתקלה הייתה תקלה בלתי צפויה שנמשכה למעלה מ- 8 שעות, לא סיפקה המשיבה מים לצרכנים חברי הקבוצה אלא ביום ד בבוקר, קרי לאחר למעלה מ- 48 שעות מהפסקת המים, בלילה שבין יום א' ליום ב'. בכך פעלה המשיבה בניגוד להוראות סעיף 14.3. הנ"ל.

57. בנוסף, על פי סעיף 19, שכותרתו "מאגר מידע, עיבוד מידע, סטטיסטיקה":

19.1. התאגיד מתחייב להקים מאגר מידע ומיפוי של מערכות המים, הביוב, והתיעול, ותיעוד אירועים ברשתות ובמערכות אלו."

לאור האמור בסעיף 19.1. לעיל, כמו גם לאור האמור בסעיף 9 לחוק תאגידי מים וביוב הייתה מחויבת מי שבע להחזיק במאגר מידע לגבי מיקום צינורות המים שבשטחי אחריותה ולמפות את מערכת הצינורות עוד בטרם החלה לפעול ובכל מקרה לדאוג לכך שמיפוי ומאגר מידע לגבי מערכת המים יהיה זמין ברשותה. על כן, טענת מנכ"ל מי שבע, שצוטטה באתר Ynet (נספח ג') לפיה מי שבע לא ידעה על מיקומו של הצינור, מאחר שאין מיפוי מסודר של הצנרת התת קרקעית, מהווה הודאה באשמתה של המשיבה 1 בפעולתה בניגוד לסעיף 19.1.

הנזק שנגרם למבקש

58. הנזק שנגרם למבקש, הינו נזק ממוני בסך שנגבה ממנו ונזק לא ממוני בסך של 500 ₪ (כפי שיפורט בהמשך).

קיים קשר סיבתי עובדתי ומשפטי ברור בין הפעולות בניגוד לחיקוקים ובין הנזק שנגרם למבקש

59. בענייננו קיים קשר עובדתי ישיר בין פעולות ו/או מחדלי המשיבה 1 לנזק שנגרם לחברי הקבוצה בגין אי אספקת המים. לו הייתה המשיבה 1 מקיימת את חובותיה מכח סעיפי החיקוק המפורטים לעיל היא הייתה ממפה את מיקום צינורות המים שבשטח אחריותה ומתריאה בפני המשיבה 2 כי העבודות שהיא עומדת לבצע הנן בקרבת צינור מים ראשי. בנוסף, אם הייתה המשיבה 1 ממלאת אחר הוראות החיקוק הרלוונטיות היא הייתה דואגת לתיקון הצינור שנפגע בתוך מספר שעות ולא עושה זאת רק לאחר למעלה מיומיים תמימים בשל אוזלת ידה המשוועת. אם כך הייתה פועלת המשיבה 1 לא היה נגרם למבקש הנזק הנטען.

60. בכל הנוגע לקשר סיבתי משפטי, הרי שלא ניתן לחלוק על כך, שקרות הנזק למבקש הינו, לכל הפחות, בגדר "התרחשות צפויה" (אם לא למעלה מכך) בגין ביצוע פעולות ו/או מחדלי המשיבה 1.

הנזק אשר נגרם הוא מסוגו או מטבעו של הנזק אשר אליו נתכוון החיקוק

61. מההלכה הפסוקה עולה כי עוולת הפרת חובה חקוקה, הוכרה בעיקר במקרים של הפרת חיקוק בעל אופי ציבורי או ערכי (ע"א 245/81 סולטאן נ' סולטאן, לח(3) 169). אותם שיקולים שרירים בין אם החיקוק נועד להגן על אינטרס הפרט ובין אם נועד להגן על אינטרסים של ציבור מסוים.

62. בענייננו, אין ספק כי החיקוק הוא בעל אופי ערכי, המשרת את צרכי הכלל. סעיפים 23, 31 ו- 99 לחוק, כמו גם הוראות אמות המידה לשירות שהותקנו מכח החוק באו לפקח על פעולותיו של תאגיד הלוקח על עצמו את האחריות הכבדה של אספקת מצרך כה חיוני כמים וביוב לתושבי הרשות המקומית, ונועד למנוע מצב בו התאגיד שהוקם לשם אספקת מים לתושבי הרשות המקומית מפר את חובתו לספק להם מים לפרק זמן ממושך, כפי שאירע בענייננו.

63. אין ספק, על כן, כי נזק כגון אי אספקת מים, שהנו מצרך ציבורי בסיסי וחיוני, לרבות חברי הקבוצה, הינו נזק במובן שאליו נשואה כוונת המחוקק.

64. על כן, בגין ביצוע העוולה של הפרת חובה חקוקה כלפי המבקש, על המשיבה 1 לפצות את המבקש וחברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם בגובה סכום התביעה.

III.ב. עילת הרשלנות מכח סעיף 35 לפקודת הנזיקין

65. המבקש יטען בנוסף, כי המשיבות עוללו כלפיו בעוולת הרשלנות. לשם קביעת אחריות בעוולת הרשלנות יש לבחון קיומם של שלושה יסודות (עניין ועקנין הנ"ל):

א. קיומה של חובת זהירות של המזיק כלפי הניזוק. התשובה לשאלה זו מצויה במבחן הצפיות, הכולל שני היבטים: חובת זהירות מושגית שהיא בעלת היבט עקרוני ובוחנת האם ביחס לסיכון מסוים קיימת חובת זהירות, וכן והיבט קונקרטי, הבוחן האם ביחס לניזוק מסוים בנסיבותיו של אירוע מסוים קיימת חובת זהירות מצד מזיק מסוים.

ב. האם המזיק התרשל, כלומר סטה מסטנדרט הזהירות המוטל עליו והפר את אותה חובת זהירות.

ג. האם נגרם נזק מחמת הפרת חובת הזהירות.

קיומה של חובת זהירות

66. בענייננו אין מחלוקת בדבר קיומה של חובת זהירות (מושגית ו/או קונקרטית). מים הנו המצרך החיוני והבסיסי ביותר בחייו של כל אדם. על כן, בנטילתו של תאגיד מים את החובה לאספקת מים, שהנה מהפעולות החיוניות ביותר שיכולות להיות לו, הוא חב חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי תושבי האזור עליו הוא מופקד, ובענייננו תושבי העיר באר שבע, כי יספקו להם מים ברציפות ובמידה הדרושה.

67. לעניין מבחן הצפיות המקים את חובת הזהירות הנדרשת, נקבע בבית המשפט העליון, לגבי רשות מנהלית (ובענייננו, מי שבע ממלאת את תפקידה של רשות מנהלית) בע"א 10078/03 **אורי שתיל נ' מקורות חברת מים בע"מ** (פורסם ב"נבו") כי:

"חזקה על רשות מנהלית כי היא צופה ששימוש לקוי בסמכות המוקנית לה על-פי דין יגרום לנזק מן הסוג הנגרם בדרך כלל עקב שימוש לקוי כזה."

קרי, חזקה על מי שבע, כי השימוש הלקוי שעשתה בסמכותה כתאגיד המים והביוב של באר שבע יגרום לנזק מן הסוג שנגרם בענייננו.

סטייה מסטנדרט הזהירות

68. המבקש יטען, כי המשיבות סטו מסטנדרט הזהירות הנדרש מהן בנסיבות העניין.

69. המשיבה 1 התרשלה כלפי חברי הקבוצה במספר אופנים:

א. בכך שלא מיפתה את מיקום צינורות המים באזור העיר באר שבע ולא דאגה שיהיה בידיה מידע לגבי מיקום צינורות המים הראשיים שבטח שבאחריותה (בניגוד לאמור בסעיף 19.1. לאמות המידה לשירות).

ב. בכך שנתנה לרכבת ישראל אישור לבצע עבודות תשתית באזור בו מצוי צינור מים ראשי ו/או בכך שלא יידעה את רכבת ישראל לגבי צינור המים הראשי המצוי באזור בו התבצעו עבודות התשתית.

מכח סעיף 9 (א) לחוק הועברו למי שבע כל זכויות עיריית באר שבע בנכסים התפעוליים ששימשו ערב הקמת מי שבע את משק המים והביוב של עיריית באר שבע ובכלל זה זכויותיה ב"תכניות, מפות, סקרים וכיוצא באלה". (סעיף 9(4))

בנוסף, כאמור, סעיף 19 לאמות המידה לשירות מורה, כי:

"19.1. התאגיד מתחייב להקים מאגר מידע ומיפוי של מערכות המים, הביוב, והתיעול, ותיעוד אירועים ברשתות ובמערכות אלו."

מכך נובע כי בבעלות מי שבע היו ו/או אמורים להיות מפות, סקרים וכיוצא באלו מסמכים המפרטים את מיקום צינורות המים של תשתית המים שבטח העיר באר שבע. גם אם לא התבצע מיפוי של צינורות המים הראשיים שבטח העירייה, הרי שמי שבע אמורה הייתה לדאוג לכך שמיפוי השטח יתבצע לפני שתחל באספקת המים לתושבי באר שבע, והיא אינה יכולה להיבנות מכך שמיפוי שכזה אינו קיים ברשותה, שכן הדבר הנו באחריותה הבלעדית.

אמור איפוא, הימצאותו של צינור המים באזור בו נעשו עבודות התשתית על ידי רכבת ישראל היה ו/או צריך היה להיות בידיעתה המלאה של מי שבע, והיא נושאת באחריות מלאה לכך שמידע לגבי מיקומו של צינור המים הנ"ל לא הועבר לרכבת ישראל.

ג. בכך שעל אף שידעה כי אין בידה מיפוי של צינורות המים בעיר לא נקטה כל אמצעי זהירות ו/או לא נקטה באמצעי זהירות מספיקים על מנת להימנע מפגיעה בצינור מים ראשי.

ד. בכך שלא אפשרה לחברת מקורות לתקן את צינור המים שנפגע מיד לאחר שחברת מקורות, המנוסה בהרבה ממי שבע בטיפול באירועים שכאלה, הציעה לה שתעשה כן (נספח ד'). ככל הנראה הדבר נבע משיקולי כדאיות כלכלית של מי שבע, ובכך גם כן יש משום רשלנות בוטה מצדה.

ה. בכך שהחלה לספק מים לחברי הקבוצה רק בנקודות חלוקה מצומצמות שלא התאימו להיקף ומיקום האוכלוסייה הנפגעת; וכן משהחלוקה בוצעה רק ביום ד' בבוקר, בעוד שאספקת המים נותקה כבר בלילה שבין יום א' ליום ב' (בניגוד לאמור בסעיף 14.3. לאמות המידה לשירות). בכך, לא עמדה מי שבע בחובתה לספק מים לחברי הקבוצה באמצעים חלופיים במקרה בו אספקת המים נפגעת.

70. ודוק: סעיף 31 לחוק תאגידי מים וביוב וסעיפים 12, 13, 14 ו-19 לאמות המידה לשירות קובעות את הרמה הנדרשת מתאגיד מים וביוב ואת הפעולות שעליו לבצע במקרה של הפסקת מים אקראית למעלה מ-8 שעות, כפי שאירע בענייננו. בעצם אי עמידת מי שבע בסטנדרטים אלו ובאמור בסעיפים המפורטים לעיל יש משום אינדיקציה וודאית לכך שמי שבע התרשלה בצורה בוטה בענייננו.

71. המשיבה 2 התרשלה כלפי חברי הקבוצה גם כן במספר אופנים:

א. בכך שלא השתמשה בכלים מתאימים לביצוע עבודות התשתית וכתוצאה מכך נפגע צינור המים הראשי.

ב. בכך שלא נתנה את תשומת ליבה לכך שבמהלך עבודתה היא פוגעת בצינור מים ראשי וגורמת לנזק חמור ביותר לאספקת המים.

72. לא אחת נקבע על ידי בית המשפט העליון כי דיני הרשלנות אינם מבוססים על עקרון האחריות המוחלטת אלא על עקרון האשמה. לפי עקרון זה, אחריותו של המזיק אינה נבחנת במישור התוצאה, אלא בוחנים האם המזיק נקט באמצעים סבירים כדי למנוע את הנזק. בחינת שאלה זו הינה אובייקטיבית.

73. יפים לענייננו דברי כב' הנשיא בדימוס ברק בע"א 4025/91 צבי נ' קרול, פד"י (3), 784, 790:

"... כידוע, החובה המוטלת על פי דיני הרשלנות אינה לתוצאה אלא למאמץ. דיני הרשלנות מבוססים על עקרון האשמה ולא על אחריות מוחלטת. אכן ביסוד ההתרשלות מונח עקרון הסבירות. השאלה אשר דיני ההתרשלות באים להשיב עליה היא, אלו אמצעים צריך לנקוט כדי להבטיח את שלומו של הניזוק. לענין זה יש להתחשב בהסתברות שהנזק יתרחש, בהוצאות הנדרשות למנוע אותו, בחומרת הנזק, בערך חברתי של ההתנהגות שגרמה לנזק, ביכולת היחסית למנוע את הנזק וכיוצא בהם שיקולים, המבטאים את רעיון האשמה והמבוססים על ההנחה שהאמצעים אשר המזיק צריך לנקוט אינם חייבים להסיר את הסיכון אלא אמצעים שסביר לנקוטם בנסיבות העניין".

וכן דברי כב' הש' אור בע"א 437/87 כהן נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד מד(1) 807, 809:

"אחריותו של המזיק כלפי הניזוק היא לנקוט אמצעי זהירות סבירים, ורק אם לא נקט אותם, ובשל כך נגרם הנזק, חב הוא כלפי הניזוק. המבחן הוא אובייקטיבי, והשאלה היא, אם נשמרה רמת זהירות סבירה בנסיבות המקרה. ולגבי "רמת זהירות סבירה" כבר נקבע:

רמת זהירות זו נקבעת על-פי שיקולים של מדיניות משפטית. השאלה אינה, מהו האמצעי שמבחינה פיסית מונע נזק, אלא השאלה היא, מהו האמצעי שיש לדרוש כי ינקטו אותו בנסיבות העניין. על בית המשפט לאזן בין האינטרס של הפרט הניזוק לביטחונו האישי, לבין האינטרס של המזיק לחופש פעולה, וכל זה על רקע האינטרס הציבורי בהמשכה או בהפסקתה של אותה פעילות" (ע"א 145/80 [1], בעמ' 131 מול אות השוליים ו).

74. בענייננו, אין ספק שמי שבע לא נקטה באמצעי זהירות סבירים. אמצעי הזהירות הסביר והמתבקש אותו יש לדרוש מתאגיד מים וביוב הממונה על אספקת מים לתושבי רשות מקומית הנו מיפוי צינורות המים שבשטחה והחזקת מסמכים (מפות, סקרים וכיו"ב) המכילים מידע מפורט על רשת המים שבאחריותה. לכל הפחות, אמצעי זהירות סביר שמוטל היה על מי שבע לנקוט בו הנו, כי ביודעה כי אין ברשותה מיפוי של צינורות המים באיזור, להודיע לגופים המבצעים עבודות תשתית גדולות בשטח באר שבע, דוגמת המשיבה 2, כי יעבדו במשנה זהירות מאחר ואין בידיה כל מידע בדבר מיקום צינורות המים באזור באר שבע.

75. בנוסף, רמת הזהירות דורשת כי אם בכל זאת קרתה תקלה דוגמת זו שבענייננו, כי יתבצע טיפול מיידי ונחוש בתקלה הגורמת לניתוק אספקת המים למשך למעלה ממספר שעות; כי יוחל באספקת מים מיידיה לתושבי הרשות המקומית שנתקעו ללא מים ובאופן כללי- כי ימצאו פתרונות מיידיים לבעיה החמורה שאירעה.

76. כל אלו לא נעשו ע"י מי שבע, ומכאן שמבחינה אובייקטיבית, מעבר לתוצאה הברורה והחד משמעית של אי אספקת המים למשך למעלה מיומיים המעידה על רשלנות חמורה, אף מבחינת ה"מאמץ" ונקיטה באמצעי זהירות סבירים, התרשלה מי שבע באופן חמור, מראשיתה של פרשה עגומה זו ועד סופה.

קשר סיבתי בין מחדלי המשיבות לנזק שנגרם

77. לעניין הקשר הסיבתי העובדתי, כאשר "הסיבה" היא מכלול הגורמים ההכרחיים לאירוע, אין ספק, כי אם הייתה המשיבה מודיעה למשיבה 2 הודעה בדבר מיקום צינור המים הראשי באזור ביצוע העבודות, ו/או לא נותנת למשיבה 2 היתר לביצוע עבודות תשתית באזור לאור מיקום הצינור, לא היה נפגע צינור המים הראשי ולא הייתה מנותקת אספקת המים לחברי הקבוצה. בנוסף, אם הייתה מאפשרת מי שבע לחברת מקורות לתקן את הצינור שנפגע היה מופחת בהרבה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה.

78. לעניין הקשר הסיבתי המשפטי- מבחן הצפיות, מבחן הסיכון ומבחן השכל הישר- 3 מבחנים אלו מתקיימים בענייננו. אין ספק כי מי שבע צפתה ו/או צריכה הייתה לצפות כי אי ידיעת מיקום צינורות המים הראשיים בשטחי אחריותה, ומתן אישורים לביצוע עבודות בשטחה מבלי לדעת האם עבודות אלו מתבצעות בקרבתם של צינורות מים מרכזיים עלול, במידה כמעט מוחלטת של וודאות, להביא לכך שבזמן כלשהו ייפגע צינור מים מרכזי בעת העבודות ואספקת המים תנותק. סיכון זה נמצא במתחם הסיכון של הנזקים שצפוי היה שיגרמו כתוצאה מהתנהלות מי שבע.

הדבר מעיד על עצמו (סעיף 41 לפקודת הנזיקין)

79. המבקש יטען, כי יש להחיל על נסיבות ענייננו את הכלל בדבר "הדבר מעיד על עצמו" הקבוע בס' 41 לפקודת הנזיקין.
80. סעיף 41 לפקודת הנזיקין מורה על היפוך נטל הראייה במקרה בו לתובע לא הייתה ידיעה או יכולת לדעת מה היו הנסיבות שגרמו לנזק, והנזק נגרם כתוצאה מנכס שהיה בשליטת הנתבע, ונראה לבית המשפט שהמקרה שגרם לנזק מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבע לא נקט זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהוא כן נקט זהירות סבירה.
81. בענייננו אי אספקת המים נבעה מפגיעה בצינור מים ראשי כתוצאה מעבודות תשתית שביצעה המשיבה 2 בצינורות שבאחריותה של המשיבה 1. למבקש אין יכולת לדעת מהי הסיבה המדויקת לכך שהמשיבה 2 פגעה בצינור המים, שכן המשיבות הן בעלות המידע הבלעדי בדבר הסיבה המדויקת לפגיעה בצינור.
82. בנוסף, מדובר בנכס, צינור מים, שאמנם הנו בבעלות המשיבה 1 אך בעת ביצוע העבודות היה נכס זה בשליטת המשיבה 2. בכל מקרה, לא מדובר בנכס שהנו בשליטת המבקש.
83. אף לעניין המסקנה שהנתבע לא נקט זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהוא כן נקט זהירות סבירה נראה שדרישה זו מתקיימת בענייננו, שכן ברור שכאשר מתבצעות עבודות תשתיות בהיקף נרחב יש צורך בבדיקה מקדימה האם עבודות אלו עלולות לפגוע באספקת מצרך חיוני כגון מים ו/או חשמל, והאם קיימים צינורות מים גדולים באיזור שבו עומדת להתבצע חפירה כלשהי ע"י מבצע העבודות.

IV. סכום הנזק האישי שנגרם למבקש

84. הנזק האישי שנגרם למבקש, כמפורט בכתב התביעה המצורף כנספח א' לבקשה זו, מורכב מנזק ממוני בסך של 100 ₪ בגין רכישת מים מינרלים ומוצרי היגיינה, ונזק לא ממוני בדמות עוגמת הנפש שנגרמה לו בסך של 400 ₪.
85. בסה"כ נזקו האישי של המבקש הנו בסך של 500 ₪.

V. אומדן הנזק הכולל שנגרם לקבוצה

V.A. גודל הקבוצה

86. הקבוצה המיוצגת מכילה את כל התושבים אשר אספקת המים לביתם נותקה ו/או שובשה החל מהלילה שבין יום א', 17.10.10, לשני, 18.10.10, ועד ליום ד' בלילה, 20.10.10. מדובר באיזור נרחב ביותר הכולל, בין היתר את שכונות א', ב', ג', ד, דרך חברון רמות ומרכז העיר.
87. לאור האמור לעיל, הערכת המבקש הנה, כי מספר התושבים שאספקת המים לביתם נותקה מונה למעלה מ- 50,000 תושבים.

V.ב. פירוט רכיבי הנזק

I.ב.V. נזק ממוני

88. בגין אי אספקת המים במשך כיומיים תמימים, נאלצו חברי הקבוצה לדאוג בעצמם למים, אשר ישמשו אותם לשתיה, לרחצה, ולשאר צרכיהם. כמו כן הם נאלצו לרכוש מוצרי היגיינה שונים, לרבות מגבונים לחים, על מנת לאפשר לעצמם תחליף למקלחת.

89. אמור איפוא, הנזק הממוני שנגרם לחברי הקבוצה בגין מעשי המשיבה הנו החזר ההוצאות שהוציאו עבור רכישת מים ומוצרי היגיינה בשל אי אספקת המים ע"י מי שבע. החזר זה מוערך בסך של 100 ₪ בממוצע לכל אחד מחברי הקבוצה. מדובר בשוויים של כ- 6 בקבוקים מינרליים וחבילת מגבונים אחת ליום שאיפשרו, בקושי, לחברי הקבוצה להתקיים במהלך הימים שבהם לא היו להם מים בברזיהם.

90. מאחר וגודל הקבוצה מוערך בכ- 50,000 איש, הנזק הממוני שנגרם לחברי הקבוצה עומד על סכום כולל של $5,000,000 = 100 * 50,000$ ₪.

91. **הפיצוי המבוקש על-ידי המבקש בגין נזק ממוני עבור נזקי הקבוצה המיוצגת כולה עומד על סך של 5,000,000 ש"ח לכל הקבוצה המיוצגת.**

II.ב.V. נזק שאינו ממוני- עוגמת נפש

92. לחברי הקבוצה נגרם בנוסף נזק לא ממוני בדמות עוגמת הנפש שנגרמה להם בשל מעשי המשיבות.

93. נראה כמעט מיותר לפרט עד כמה גדולה הנה עוגמת הנפש של אדם אשר מוצא עצמו ללא מים במשך מספר ימים ללא עוול בכפו. נקל לשער את עוגמת הנפש, הכעס והתסכול שחשו חברי הקבוצה, זקנים, חולים ובעלי משפחות וילדים קטנים, בעת שגילו כי אין מים בברזיהם למשך למעלה מיומיים. קל וחומר שבאותם ימים הגיעה הטמפרטורה בעיר באר שבע ל-42 מעלות.

94. חברי הקבוצה, אשר מרביתם כאמור אינם בעלי מעמד סוציו אקונומי מבוסס, נאלצו לרכוש מים מינרליים על מנת להתקלח, לצחצח שיניים ולבצע פעולות בסיסיות נוספות. רק לאחר יומיים ללא מים נפתחו נקודות חלוקת מים בודדות, וכדי להגיע אליהן ולאסוף מהן מים נאלצו התושבים, חלקם זקנים, ללכת כברת דרך ארוכה בשיא השרב ולחזור עם דליי מים.

95. מעבר לאי הנוחות הבולטת לחברי הקבוצה מדובר בפגיעה בוטה בכבודם ובתחושת הערך העצמי של אותם תושבים, המרגישים כי מי שבע זלזלה בהם בצורה בוטה בכך שאפשרה להם להיות מנותקים ממים במשך למעלה מיומיים, תוך התנערות מוחלטת וחמורה מכל חובותיה, בעוד שהם, כאזרחים הגונים, דואגים לשלם את כל חשבונות המים שלהם למי שבע כסדרם ובזמן. ניתן היה אף לשמוע רבים מהם טוענים, כי "דבר שכזה לא יכול היה להתרחש ברמת אביב", כדרכם לבטא את ההשפלה והתסכול שחשו.

96. לעניין הערכת גודל הנזק שנגרם בגין עוגמת הנפש, נקבע בעניין **תנובה הנ"ל**, כי ניתן להעניק פיצוי בגין פגיעה זו אף בהיעדר ראיות של ממש:

"בעניין הערכת היקף הנזק, הבהיר כב' השופט ת. אור כי מדובר בנזק לא-ממוני, אשר בדרך כלל יקבע על דרך של אומדנה המבוססת על הערכת מכלול הנסיבות ועל התרשמותו של בית המשפט..."

לצורך קביעת שיעור הפיצוי, על בית המשפט ליישם מבחן אובייקטיבי וסובייקטיבי משולב, המביא בחשבון כיצד היה חש אדם סביר בנסיבות המיוחדות של המקרה (דברי כב' השופט ט. שטרסברג-כהן בפסקאות 45-46 ודברי כב' השופט ת. אור, בפסקה 7, בעניין דעקה הנ"ל). כב' השופט אור פסק כי ניתן להעניק פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה של הפרט גם בהיעדר ראיות של ממש בעניין הנזק הלא-ממוני שנגרם, שכן קיומו של הנזק והיקפו עולים מעצם הפרת החובה על ידי המזיק (פסקה 29). לנקודה זו, כפי שיבואר בהמשך, חשיבות של ממש כאשר עוסקים בנוגע בתובענה ייצוגית המוגשת בשם מאות אלפי צרכנים, שבה אין דרך מעשית להוכיח באופן פרטני את הנזק האישי שנגרם כתוצאה מן הפגיעה באוטונומיה של הפרט."

97. עוד נקבע, כי אין צורך בהוכחה אינדיבידואלית של שיעור הנזק שכן שיעור זה משתנה מאדם לאדם אך הבדל זה אינו מונע מבית המשפט לפסוק עוגמת נפש בתובענה ייצוגית, כפי שנקבע בעניין תנובה :

"כאשר עסקינן בתובענה ייצוגית המוגשת על ידי מאות אלפי חברים בקבוצה התובעת, ברור שאין מנוס מקביעת פיצוי אחיד וממוצע בגין ראש נזק זה, בלא הוכחת נזק באופן אינדיבידואלי..." לא ניתן להתייחס לתובענה ייצוגית כאל תובענה אישית (ראה דברי כב' הנשיאה ד' ביניש בפרשת רייכרט הנ"ל בפסקה 5, שצוטטו לעיל). תובענה ייצוגית מעוררת בעיות מיוחדות בתחום הוכחת הנזק, שעל מנת להתגבר עליהן חוקקו בחוק תובענות ייצוגיות הוראות חוק מיוחדות."

98. המבקש מעריך את נזק עוגמת הנפש שנגרם לכל אחד מחברי הקבוצה בכ- 400 ₪. מאחר והקבוצה המיוצגת כולה מונה כ- 50,000 איש, נזק עוגמת הנפש שנגרם לחברי הקבוצה המיוצגת כולה מוערך בסך של 20,000,000 ₪.

III. ב. III. סיכום סך הנזק שנגרם לקבוצה המיוצגת כולה

99. לסיכום, נזקי הקבוצה המיוצגת כולה בגין מעשי המשיבות עומדים על סך כולל של 25,000,000 ₪ לכל חברי הקבוצה המיוצגת. על המשיבות, ביחד ולחוד, לשלם סך זה לחברי הקבוצה בתוספת הפרשי ריבית והצמדה מיום הגשת התביעה ועד לתשלום בפועל.

VI. התקיימות התנאים לאישור התביעה כתובענה ייצוגית

VI. א. התובענה דנן נכללת בגדר סוגי התביעות המפורטים בתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות

100. על-פי סעיף 3 לחוק תובענות ייצוגיות, "לא תוגש תובענה אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית".

101. על-פי סעיף 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, ניתן להגיש תובענה ייצוגית "נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".

102. "עוסק" מוגדר בסעיף 1 לחוק הגנת הצרכן כ"מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן". הגדרה זו כוללת את המשיבה, מי שבע, כמי שמוכרת את המים אותם היא רוכשת ממקורות לצרכנים, שהנם תושבי העיר באר שבע. כן כוללת הגדה זו את המשיבה 2, רכבת ישראל, כמי שמספקת שירותי תחבורה לאזרחי המדינה.

103. "צרכן" מוגדר בסעיף 1 לחוק כ"מי שקונה נכס או מקבל שירות מעוסק במהלך עיסוקו לשימוש שעיקרו אישי, ביתי או משפחתי". הגדרה זו חלה על המבקש וחברי הקבוצה כמי שצרכו מהמשיבה 1 את אספקת המים שלהם, וכן כמי שבזמנים רגילים מקבלים מרכבת ישראל שירותי תחבורה.

104. לחילופין, על-פי פרט 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, ניתן להגיש תובענה ייצוגית "נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר."

"רשות" מוגדרת בסעיף 2 לחוק לעניינים מינהליים כ"רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין".

105. מאחר ומי שבע ממלאת תפקיד ציבורי על פי דין, שהנו אספקת שירותי מים וביוב לתושבי באר שבע, הרי שאף לפי חלופה זו ניתן להגיש כנגדה תובענה ייצוגית בענייננו. כך גם המשיבה 2, אשר הנה רשות ציבורית וגם כנגדה ניתן להגיש תובענה ייצוגית מכח פרט זה.

VI. ב. למבקש עילת תביעה אישית (סעיף 4(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות)

106. כפי שפורט בבקשה זו לעיל, ובכתב התביעה המצ"ב כנספח א' לבקשה, למבקש עילת תביעה אישית כנגד המשיבות.

VI. ג. התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה (סעיפים 4(א) ו- 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות)

107. בענייננו, השאלות העובדתיות והמשפטיות הניצבות בבסיס התביעה הינן משותפות לכל חברי הקבוצה שכן אי אספקת המים לחברי הקבוצה והוראות הדין הרלבנטיות לתביעה חלות ביחסים שבין המשיבות לבין כלל לקוחותיה, חברי הקבוצה. משכך, השאלות להלן האם המשיבות הפרו את הוראות הדין משותפת לכלל חברי הקבוצה:

א. האם המשיבה 1 הפרה את הוראות חוק תאגידי מים בכך שלא סיפקה מים לחברי הקבוצה במשך למעלה מיומיים?

ב. האם המשיבה 1 התרשלה בכך שלא מיפתה את מיקום קווי המים המרכזיים שבתחום אחריותה? אישרה ביצוע עבודות תשתית במקום בו קיים צינור מים ראשי? האם המשיבות התרשלו בכך שלא נקטו בכל אמצעי זהירות על מנת להימנע מפגיעה בצינור מים ראשי?

ג. האם התרשלה המשיבה 2 ועל כן היא חבה בפיצויים כלפי חברי הקבוצה ביחד ולחוד עם המשיבה 1?

ד. האם חברי הקבוצה זכאים לפיצוי בגין ההוצאות שהוציאו עקב אספקת המים ובגין עוגמת הנפש שנגרמה להם בגין עוולות המשיבות כלפיהם?

VI. ד. קיימת אפשרות סבירה שהתביעה תוכרע לטובת חברי הקבוצה (סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות)

108. טענות המבקש בדבר הפרת הוראות החיקוק הרלבנטיות על ידי המשיבות מבוססות על ראיות מוצקות, ובכלל זה על הפרה ברורה של חוק תאגידי מים וביוב ואמות המידה לשירות.

**VI.ה. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין
(סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות)**

109. אין ספק, כי הדרך העדיפה לבירור המחלוקות בענייננו הינה במסגרת של תובענה ייצוגית:
- 109.1. מספר חברי הקבוצה שאספקת המים אליהם נותקה מוערך בכ- 50,000 איש. מדובר בקבוצה גדולה מאוד ואין זה מעשי לאחד את כל חברי הקבוצה לצורך הגשת תביעה רגילה מאוחדת כנגד המשיבות.
- 109.2. התובענה אינה מצריכה בירור פרטני בדבר נסיבותיו של כל תובע ותובע, שכן אי אספקת המים והפרת הוראות חוק תאגידי מים וביוב ואמות המידה לשרות, מהווה בהכרח הפרה כלפי כל אחד מחברי הקבוצה. יתרה מכך, הנוק בגין ההפרה יחושב בדרך אריתמטית פשוטה ובאופן זהה ביחס לכל חברי הקבוצה. מכאן, שבכל הקשור בחוק זה, אף לעניין הנוק, לא תצריך התביעה בירורים פרטניים כלשהם.
- 109.3. זהותם של חברי הקבוצה הפוטנציאליים אינה ידועה למבקש בשלב הגשת הבקשה, ואין אפשרות מעשית לאתרם ולצרפם למסגרת של תובענה רגילה. למשיבה לעומת זאת יש את המידע בדבר זהות חברי הקבוצה שנפגעו ממעשיהם, ואף בשל סיבה זו התביעה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית.
- 109.4. באם לא תוגש התובענה כיייצוגית, קרוב לוודאי שלא תוגש תובענה רגילה. לאור לסכומי הנוק הנמוכים יחסית של כל אחד מיחיד הקבוצה מחד, בסך של כ- 500 ₪ לאדם, ולאור העלויות הגבוהות והטרחה הכרוכה בתובענה אישית מאידך, הנפגעים, רובם ככולם, לא יטרחו להגיש תובענה כלל.
- 109.5. אי-הכרה בתובענה כיייצוגית עלול לגרור מצב של ריבוי התדיינות באותם עניינים, אשר יסב עלויות מיותרות למערכת המשפט כולה, יגרור עומס מיותר על מערכת המשפט, העמוסה בלאו הכי, ויביא לפסיקות שונות ואף סותרות.
- 109.6. על-פי סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, אחת ממטרות ההליך הייצוגי הנה אכיפת שלטון החוק על מוסדות וגופים אימתניים אשר ידו של "האזרח הקטן" אינה יכולה להם. המקרה דנן הנו מקרה קלאסי להגשמת מטרה נעלה זו באמצעות מכשיר התביעה הייצוגית.

**VI.ו. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת
(סעיף 8(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות) וקיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי
הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב (סעיף 8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות)**

110. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת על-ידי המבקש ובאי כוחו:
- 110.1. המבקש נכון ומסוגל להשקיע ממרצו, מזמנו ומכספו על מנת לייצג את עניינם של אחרים כמותו, שייכתן שחסרים להם המשאבים הדרושים לצורך עמידה על זכויותיהם.
- 110.2. הצלחת הקבוצה היא הצלחת המבקש, ואין כל ניגוד עניינים בין האינטרסים של המבקש ובין האינטרסים של שאר חברי הקבוצה.

110.3. המבקש, באמצעות באי כוחו, העמידו בפני בית המשפט הנכבד מסכת מסודרת של עובדות מוצקות וטיעונים מנומקים.

111. קיים יסוד סביר להניח, ואף למעלה מכך, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב:

111.1. התובענה מבוססת על עילה אמיתית ורצינית, שעשויה להביא תועלת של ממש לכל חברי הקבוצה, ואינה מכוונת להשיג מטרה אישית של המבקש, שאינה מתיישבת עם האינטרסים של כלל חברי הקבוצה.

111.2. התובענה והבקשה מבוססות על שאיפה כנה לאכיפת הדין ופיצוי הניזוקים בגין הפרות הדין על-ידי המשיבות.

111.3. המבקש מאמין בתום לב ברצינות התובענה ובכנות סיכוייה להתקבל.

111.4. סיכויי הצלחתה של התובענה גבוהים ביותר, הואיל והיא מבוססת על עובדות מוצקות, ובפרט על הפרות ברורות של חוק תאגידי מים וביוב ואמות המידה לשירות ע"י המשיבה 1.

VII. הסעדים המבוקשים

112. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבות להשיב למבקש ולחברי הקבוצה את ההוצאות שהוציאו לרכישת מי השתייה שלהם ויתר ההוצאות שפורטו לעיל בעת שאספקת המים שלהם נותקה, וכן לפצותם בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם בגין מעשי המשיבות, בגובה סכום התובענה.

113. לחלופין, להורות על כל סעד אחר לטובת הקבוצה כולה או חלקה כמופיע בסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.

VIII. סוף דבר

114. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה ולאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, ולהורות כמבוקש ברישא של הבקשה ובסעיף הסעדים המבוקשים לעיל. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבות בהוצאותיו של המבקש ובשכר טרחת עורכי דינו בצירוף מע"מ כדין בגינה.

115. לבית משפט נכבד זה הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה זו לאור הוראות חוק תובענות ייצוגיות ולאור היותן של המשיבות "עוסקות" כאמור בפרט 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות.

לחלופין, אם יקבע כי תובענה ייצוגית זו צריכה להיות מוגשת כנגד המשיבות בכובען כ"רשויות מינהליות" בהתאם לפרט 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, יתבקש בית המשפט הנכבד לדון בתובענה ייצוגית זו בשבתו כבית המשפט לעניינים מנהליים.

116. העובדות המפורטות בבקשה זו נתמכות בתצהיר המבקש, מר אהוד בן קימון.